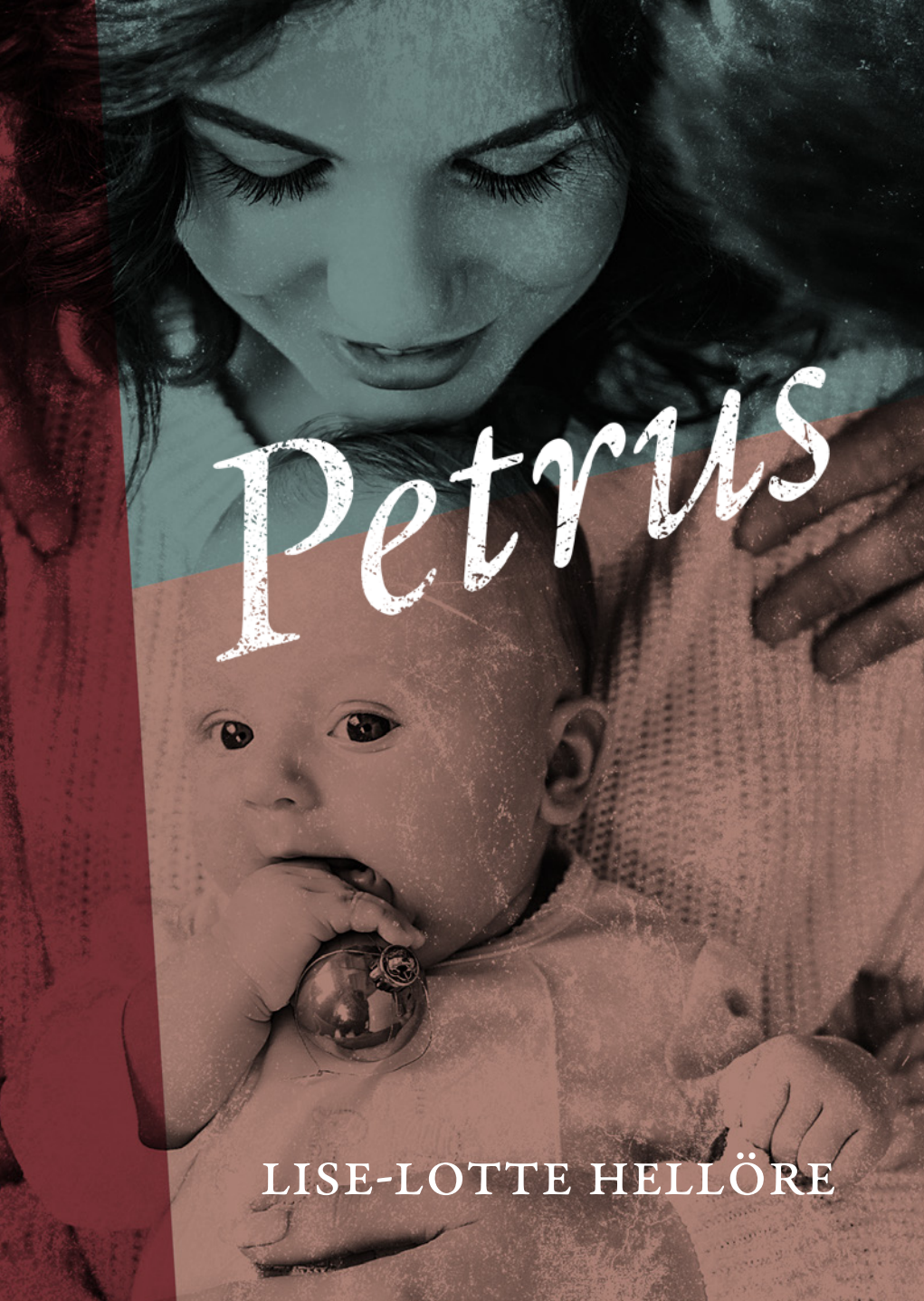

Petrus

LISE-LOTTE HELLÖRE

PETRUS

AV LISE-LOTTE HELLÖRE HAR UTGIVITS

Kriser och kärlekar 2022

Petrus 2022

Petrus

LISE-LOTTE HELLÖRE

SLS SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND

Svenska litteratursällskapet i Finland har stött Petrus med medel ur Christian och Constance Westermarcks fond.

1

OM DET INTE VORE FÖR hans röda halsduk hade jag knappast lagt märke till honom i rulltrappan.

Det är något med män och rött som fångar mitt intresse. Det röda får mig att associera till värme, passion och styrka. Jag föreställde mig genast honom som en modig och stabil medelålders man som ännu orkar bry sig om sitt yttre. För det är många som inte längre orkar. Eller vågar, kanske. Man vill ju inte se fåfäng ut, tror de kanske.

Men det är ju just sådant som kvinnor tänder på. Män som vågar vara snygga och fräscha.

Sedan såg jag honom inte igen förrän jag sneddade över Domkyrkotorget som låg ganska öde den här tiden på kvällen. Några timmar hade förflutit och jag hade kommit över några julklappar.

Shoppingkassarna hängde i mina händer och granen utanför Åbo domkyrka kastade förstrött sitt ljus över kullerstenarna. Så gick han där i parken till vänster om mig, alldeles ovanför Aura å.

Den ljusa kalufsen rufsades om av vinden. Han hade något stiligt över sig, gick med en självsäker hållning. Sedan stannade han till och tittade rakt på mig.

Vad ville han? Hade han förföljt mig? Eller var det bara slumpen som gjorde att våra vägar korsades där, igen?

Jag hastade vidare och steg på buss 55 mot Nummisbacken. Bussen var halvtom och varm. Bussfönstret speglade mitt mörklockiga hår som stack ut över axlarna under den rosa mössan. Jag mötte mina egna ögon och lekte med tanken på att jag inte kände mig själv. Vem hade jag då sett? En grönögd kvinna med rock i manchestertyg, i samma färg som mössan. En välklädd och lagom sminkad kvinna som knappast gjort ett stort intryck.

Så tittade jag bort.

I mina tankar dröjde mötet kvar. Han hade i alla fall inte följt efter mig in i bussen. Men å andra sidan gav han inte sken av att vara en sådan typ heller.

Väl hemma sjönk jag ner i ett varmt kvällsbad, dämpade belysningen och lät dagens jäkt flyta bort. I vattnet fann jag mitt rätta element. Det var nästan något andligt över föreningen mellan kroppen och det mjuka vattnet, dofterna från badskummet och känslan av att tillhöra alltet. Kanske det var kroppens allra tidigaste minnen från livmodern som gjorde sig påminda?

Innesluten i vattnet började mina tankar vandra, som de ofta gör. Planlöst till synes, men ofta undermedvetet, så att jag hittade lösningar på problem, kom tillrätta med förnärmelser eller bara lyckades acceptera sådant jag inte kunde förändra.

Julafton var i antågande och jag vågade fråga mig själv vad jag skulle önska inför Jesu födelses fest. För trots all konsumtionshysteri var julen ändå en kristen högtid för mig. Det kändes skönt att åtminstone försöka skala av sig köpmännens schablon på vad en lyckad jul är och fokusera på att det är julens budskap som är det viktiga. Kärlek, gemenskap, närvaro. Ett barn som blir fött.

Ja, just det.

Precis vad jag önskade mig i julklapp. En graviditet. Ett frö som växer i min mage. Det hade varit min önskan länge. Nu hade jag slutligen kommit till den punkt då jag vågade erkänna det för mig själv också. Mitt mål i livet var att få uppleva biologins kretslopp, att få föda ett barn och sedan dö, förvissad om att jag lever vidare i generationers generationer. Var inte detta meningen med livet? Jag visste bara inte hur jag skulle komma dit.

I kväll unnade jag mig ett enkelt hemma-spa med ansiktspeeling, lyxig hårinpackning och nyrakade ben. Allt medan mina tankar kreativt kretsade runt julen.

Mamma skulle få ett par knähöga yllesockor jag hittat på Gamla Stortorgets julmarknad. De var stickade av en estnisk kvinna och underbart vackra, randiga i olika nyanser av ockrarött och saffransgult.

Till pappa hade jag köpt en dyr vinflaska som han högst antagligen skulle dela med mamma, så som de brukade göra på fredagskvällarna. Förutsägbart sedan många år tillbaka. Så då blev den egentligen till bådas glädje.

Till min syster med familj hade jag köpt inträdesbiljetter till badhotellet Caribia. Hon levde ensam med sina tre barn och gav sig sällan råd med sådana utsvävningar.

Jag virade handduken runt mitt våta hår och drog ur proppen. Dags att stiga upp. Ett glas kall apelsinjuice i köket och sedan i en ren pyjamas och på med yllesockorna. Jag kände mig som en prinsessa.

Så dök tankarna på mannen i den röda halsduken upp igen.

Det var något välbekant över honom. Jag kunde bara inte sätta fingret på var jag träffat honom. Eller var han någon kändis från teve eller politiken? Han kunde väl passa in i den kategorin. Dessutom hade han inte sagt något till mig, varken hälsat eller varit flirtig på något sätt. Mest hade det varit en nyfikenhet jag skönjde i hans blick.

Men att vi stötte ihop två gånger samma kväll i Åbo kändes märkligt. Å andra sidan är Åbo centrum ganska litet och människor rör sig väl i samma kvarter, tänkte jag och kunde med det släppa tankarna på honom.

2

NÄR VÄCKARKLOCKAN RINGDE KÄNDE JAG mig som i en annan värld.

Drömmen hade varit så stark. Jag var helt uppslukad av stämningen och sjönk tillbaka ner under täcket för att försöka återskapa vad jag egentligen varit med om under natten. Ibland drömde jag livligt, ibland kom jag inte ihåg mer än fragment. Men den här gången var det så levande, jag kunde fortfarande förnimma känslan när jag tänkte att nu är jag död. Så här känns det alltså att vara död, tänkte jag i drömmen. Det är ju bara skönt. Ingenting att vara rädd för. Och som om jag inte trodde på det, så dog jag igen, en gång till, där i drömmen. Och kunde bekräfta känslan av att det var en fin upplevelse. Ett lugn som inträdde, ett slags salighet, om man vill ta till ett bibliskt ord.

Jag måste ha sett för mycket på teve-nyheterna på sista tiden, för det var just ett terrorangrepp som tog plats i min dröm. På min arbetsplats stormade plötsligt in en hord soldater, beordrade in oss i små trånga utrymmen, och där låg jag i en trappa i universitetet när en maskerad man med gevär steg in. Det var då jag dog. Före döden var jag skräckslagen, kanske jag rentav vaknade till, men drömmen fortsatte och då sköt han mig. Det

gick så snabbt och skottet hörde jag inte ens, jag bara visste att jag dött, och att det var en frid i det.

Drömmens värld höll mig i ett järngrepp ända tills jag steg in genom ytterdörren till Åbo Akademi och öppnade dörren till mitt arbetsrum vid fakulteten för humaniora, psykologi och teologi. Det första jag gjorde efter att jag loggat in på min dator var att söka fram drömtydning i webbläsaren. ”Att dö i drömmen” googlade jag. ”Drömmar om död.” Någon skrev att man inte kan drömma att man dör. Nåja, bevisligen hade jag ju drömt det. Två gånger i samma dröm, dessutom. Och jag tvekade inte en sekund på att jag kom ihåg min dröm korrekt, så starkt levde den med mig ännu flera timmar efter att jag vaknat. Flera webbsidor förklarade att drömmen betyder att jag lämnar något gammalt bakom mig, att jag låter något i mitt eget liv dö. Sedan kan något nytt växa fram där, vilket skall vara en positiv sak.

Drömmen skall alltså båda gott. Om det inte var så att man dött i en olyckshändelse, då var drömmen ett omen om att något farligt skulle komma att ske.

Var ett terrorangrepp en olyckshändelse? Eller inte? Jag kom inte fram till ett bra svar, men ville tro att drömmen var positiv. Vågade inte riktigt fråga mina jobbarkompisar på kaffepausen klockan nio. Drömmen var alltför intim, det kändes som om den var kopplad till mitt innersta väsen utan att jag riktigt kunde förklara varför. Kanske var det trots allt en del av mitt inre som lämnat plats för något nytt.

Däremot kunde jag inte låta bli att lite nonchalant berätta

för min kollega att jag drömt om ett terrorangrepp på arbetsplatsen så här dagarna före jul.

– Jo du, i drömmarna kan det gå vilt till, skrattade hon, och berättade om när hon en gång drömde att hela huset brann upp.

Men hon hade inte dött i drömmen. Jag kände mig nästan utvald som lyckats drömma om min egen död. Det verkade vara ovanligt att få uppleva detta. Och jag kände mig rentav lugnad, som om en dödsångest ersatts av förvissningen om att döden inte var något att vara rädd för. Att det var ett skönt tillstånd. Kanske det var det drömmen handlade om – en rädsla som jag skulle hantera?

Den här tiden på året fanns ingen mer undervisning, mest var det administrativt pappersarbete som väntade mig. Några studenter på grundkursen i sociologi hade lämnat in arbeten som jag skulle gå igenom och sedan hade jag de vanliga handledningsuppgifterna som aldrig lämnade mig sysslolös. Fem som skrev på sina magisteruppsatser och två doktorander som verkade ha ett outsinligt behov av min expertis inom metodlära och samhällsvetenskap.

Ibland trodde jag de överskattade mig. Det var ju studenterna själva som skulle vara experter inom sin egen forskning, inte jag. Men som professor måste jag i alla fall hålla skenet uppe av att kunna mer än jag gjorde.

På eftermiddagen dök en student upp oanmäld. Han hette

Esteban och hade en mamma från Spanien. En klipsk kille med djupbruna ögon.

– Har du några minuter, jag skulle vilja fråga om en sak?

– Javisst, kom in, svarade jag och satte ner bunten av papper jag höll i på mitt skrivbord. Hur går det med din polisstudie?

– Jag får inte riktigt grepp om allt. Har fastnat och tänkte jobba lite på den hemifrån över julen. Skulle vilja förbereda mina intervjuer och göra ett frågebatteri färdigt. Men undrar hur jag skall få tag i rätt människor att intervjua?

Vi diskuterade metodfrågor en stund och övervägde olika möjligheter. Han hade en intressant idé om att polisen bortförklarar våld i parrelationer, samtidigt som det var allmänt känt att det är just i nära relationer som man våldtar oftast, slår mest och kränker djupast. Jag hade aldrig frågat hur han kommit in på ämnet, om han själv hade erfarenhet av mönstret. Hade han upplevt det hemifrån?

Han ville hitta personer att intervjua som inte blivit hjälpta av polismyndigheten, utan fått höra att ”det här hör till en skilsmässa eller en separation”. Men problemet var att hitta människor som vågade ställa upp på intervju. Jag föreslog att han skulle kontakta brottsofferjouren, försöka få några anonyma källor att ställa upp. Eller höra med någon förening för kvinnovåld.

Å andra sidan kunde det ju vara kvinnan som var våldsam också i en relation. Och sedan fanns det ju relationer som var samkönade.

Esteban tittade fundersamt på mig med allvarlig blick. Ögonen speglade en känslig själ. Man kunde inte låta bli att undra

vad som dolde sig där i hans djupa brunnar till ögon. Men som handledare var det inte vidare professionellt av mig att fråga om privatsaker, så jag höll mig till metodikfrågorna.

När Esteban gått, satt jag och stirrade ut genom fönstret en god stund. Det var inte alltid jag orkade läsa andras texter med entusiasm, men oftast var det ändå väldigt stimulerande att få lära sig nya saker genom och tillsammans med studenterna.

Lika mycket som jag lärde dem, lärde de också mig nytt stoff, insåg jag tacksamt. En del av dem hade jag väldigt intensiva samarbeten med och vi blev nästan goda vänner innan de var klara. Med andra fungerade personkemin lite knaggligare och då var det inte riktigt lika lätt att hantera frustration, irritation och hopplöshet. För visst var det ju så att slutarbetet inte var så lätt vare sig för handledaren eller skribenten heller alla gånger.

Esteban som skrev om polisens arbete var ett exempel på en student jag gärna jobbade med. Det skulle bli intressant att se vad han kom fram till och vad intervjuobjekten kunde och vågade berätta. Tänkte att jag borde tipsa Esteban om att kontakta skyddshemmen och kvinnojourerna också. Där kunde han få bra tillgång till människor i akuta kriser som kanske ville dela med sig av sin erfarenhet.

3

JAG TOG MED MIG NÅGRA inlämningsarbeten att läsa över julen när jag släckte för dagen och traskade sedan förbi Domkyrkotorget för att se på julgranarna som var till salu. Min busshållplats låg precis på andra sidan Domkyrkan. I och för sig hade jag min plastgran i källaren, men kunde inte låta bli att drömma om en riktig gran. En med gröna barr, som doftade skog, och som stacks när man trampade på de nedfallna torkade barren på golvet.

Det besvärligaste var att få hem en sådan. Och sedan att få ut den efter julen, förstås. Min vita källargran veks snyggt och prydligt ihop i sin låda efter julen och där låg den snällt tills nästa advent. Sedan behövde jag inte heller stå där bredvid sopkärlen med granen i handen och märka att den inte rymdes vid Tjugondedag Knut.

Det blir nog inte en riktig gran i år heller, beslöt jag och vände stegen mot bussen.

Just då såg jag honom igen.

Han stod ett stenkast ifrån mig och undersökte granar, han också. Mig verkade han inte ha lagt märke till. Samma röda halsduk. Ett slags pondus omkring sig. Han bestämde sig för en yvig och stor gran, fick den med sig och gick sakta mot en bil med släpvagn som han parkerat längre bort.

Den här gången blev jag ordentligt nyfiken på honom. Kanske för att jag insåg att han inte följt efter mig, att han inte ens sett mig. Jag strosade till synes planlöst vidare och låtsades titta på granarna, följde med i ögonvrån hur han pysslade med sin gran. För att inte glo alltför framfusigt vände jag honom ryggen och tittade på granen till höger om mig och sedan den till vänster, låtsades vara intresserad.

– Dig har jag sett förr, men kan inte minnas var. Behöver du skjuts för din gran?

Jag ryckte åt mig handen som smekt en grankvist och kände hur en tagg högg sig in i mitt långfinger. Hur kunde han dyka upp så snabbt, han var ju just vid sin släpvagn och surrade fast granen. Mannen med röd halsduk drog handen genom sitt tjocka sandfärgade hår och fyrade av ett leende mot mig.

– Äh, ja, jag vet inte riktigt vilken jag skall köpa. Det är svårt att välja, hasplade jag ur mig och borstade bort ett osynligt barr från byxbenet.

– Jag är granexpert. Se här, så skall jag hjälpa dig. Den här är sned uppe i toppen, ser du hur den böjer sig? Och den här är alldeles för gles nere, fast fin uppe. Brukar du ha stjärna i toppen? Då skall du välja en stark gran, som orkar bära upp den. Den som står där ser fin ut.

– Ja. Jo, en stjärna förstås. Tycker du den är fin?

Och plötsligt fann jag mig själv stå och köpa den här granen som mannen i halsduken föreslog. Jag blev alldeles yr av hans starka aura, av hans närhet, och kunde inte riktigt värja mig från hans varma ledning. Det var skönt att bli hjälpt, fast jag ju inte

ens skulle köpa en gran. Jag behövde ju inte ens någon hjälp för en kvart sen. Nu stod jag här med en nyinköpt gran och behövde plötsligt skjuts hem för att få den med mig.

– Se här, den ryms fint intill min gran, skrattade han och surrade fast den smidigt och snabbt. Nu är det bara att hoppa in i framsätet och säga din adress, så kör jag hem den.

– Är du en förklädd jultomte eller något, fnittrade jag i en blandning av nervositet och glädje.

– I så fall är du en ängel, log han tillbaka.

Spänningen släppte och i skuggan av domkyrkans stora spira kändes det löjligt att inte ta emot denna vänliga gest från en främling. Fast främling var han inte riktigt, jag hade ju träffat på honom flera gånger under de sista dagarna, så jag upplevde att han var bekant på något märkligt sätt som jag inte kunde sätta fingret på.

Han hade en fin mörkblå BMW med ljus läderklädsel. Den gav ett stabilt intryck och hans varma sätt gjorde att jag bestämde mig för att lita på honom.

Det var något med julen som alltid gjorde mig svag för godheten, både hos mig själv och också hos andra. Att reda upp gammalt groll, donera pengar till välgörande ändamål och låta gåvor gå från gammal till ung, rik till fattig, från granne till granne. För mig var julens budskap kärlek.

Så jag satte mig i bilen och bad honom köra mot Nummisbacken där jag bodde.

– Petrus heter jag. Vad heter du?

– Josefin. Har du något efternamn?

– Nä, inte just nu. Petrus kanske räcker tills vidare, sade han och brände av ett leende till. Petrus och Josefin, skall vi börja så?

Jaha. Okej. Ganska spännande i och för sig. En ny bekantskap som kändes som en gammal vän. Men vi visste bara förnamnet på varandra.

– Petrus, har vi träffats förut? Du ser bekant ut på något sätt.

– Nja, kanske det. Det finns något bekant hos dig också, det känns som om jag känner dig.

– Precis, eller är du kändis på något sätt?

– Tror du på själavandring, Josefin? Jag tror vi har träffats i ett tidigare liv. Man brukar känna sådant på sig. Det finns en samhörighet, fast man aldrig träffats förut. I det här livet alltså.

– Du menar att vi varit syskon eller något i ett liv före detta?

– Ja, känns det konstigt för dig? Syskon, eller kanske till och med älskande? Vem vet, kanske vi till och med varit gifta med varandra. Den här samhörigheten, Josefin, känns den inte påtaglig?

– Det här låter nog lite konstigt i mina öron. Men jag har sett dig förut. Den här veckan har vi stött ihop tre gånger, av en slump. Har du märkt det?

– Nej, det har jag inte. Att du fanns mitt bland granarna idag var en uppenbarelse för mig. Jag kände av din närvaro genast men kunde inte få ögonen på dig först. När jag väl såg dig visste jag att jag måste få tala med dig, Josefin.

– Märkligt. Något sådant här har jag aldrig varit med om tidigare.

Vi fick in granen till fjärde våningen under gemensamt stånk och stön. Skrattade gjorde vi också. Mer än lovligt, för

det här kändes plötsligt både löjligt och roligt. Jag som inte ens skulle köpa granen jag drömde om. Och inte kände vi ju heller varandra. På riktigt. Fast Petrus trodde vi delat liv i en annan dimension.

Petrus hjälpte mig att flytta soffan lite åt sidan och koppla om teven så att granen rymdes bättre i hörnet av vardagsrummet.

– Nej nu skall vi väl ha lite glögg, Petrus, eller vill du hellre ha kaffe? Jag har lussebullar i frysen som vi kan värma till fikat.

Detta underbara svenska ord som har så svårt att rota sig i finlandssvenskan. Fika. Man borde skriva en artikel om det. Varför ”gå på kaffe” som alla slarvigt säger, när man kan fika?

– Lussefika! Det låter gott. Jag röstar för varm glögg *och* en kopp kaffe, för lussebullen måste jag få avnjuta med kaffe. Vi kan väl fira att vi äntligen har träffats och slå på stort, log han charmigt.

Äntligen har träffats? Och han som menade att vi typ varit gifta i ett tidigare liv. Nej, det var väl snarare någon genetisk likhet i ansiktsdragen som gjorde att han kändes bekant. Jag stökade omkring lite i mitt kök, fick fram en röd- och vitrutig duk att sätta fram, tinade lussebullarna i mikron och satte på kaffet att puttra hemtrevligt.

Petrus väntade tålmodigt i vardagsrummet, kikade lite i min bokhylla och bläddrade runt i några böcker.

– Vad hittar du där, frågade jag och svalde, för det kändes lite genant att han gläntade på mitt privatliv genom att se igenom mina böcker, låt vara att de stod i vardagsrummet. Men det var ju ändå mitt hem och inte ett offentligt rum.

– Kikar om vi har några gemensamma författare vi tycker

om. Men jag hittar mest humanistisk litteratur här. Gissar att du är samhällsvetare, författare eller politiker eller något?

– Nja, lite ditåt. Säg du först vad du jobbar med.

– Jag är egenföretagare. Inom coaching. Hjälper människor framåt. Får dem att hitta sig själva. Han vände sin ljusblåa ryggtavla mot mig och fortsatte gå igenom hylla för hylla.

– Aha, kunde jag nästan ha gissat. Mig har du hjälpt i alla fall!

– Du då? undrade han och vände huvudet mot mitt håll.

– Akademiker. Studerade på Åbo Akademi och har inte kommit därifrån ännu, fast det är tjugo år sedan jag började. Är professor idag.

– Det ante mig. Att du är framstående på något sätt, alltså. Det syns på dig. Du är inte som vem som helst på gatan.

– Va? Något sådant har jag aldrig hört förut.

Han smickrade och ställde sig in. Jag var tillräckligt vaken för att inse det. Trots att jag dragits med i något slags himlastormande charm när han drog in över mig vid domkyrkan.

Men det var som om jag längtat efter det. Som om mitt privatliv gått i stå under åren jag jobbat, presterat och satsat på karriären. Omedvetet hade jag gått och väntat på en riddare på vit häst, som skulle komma och knacka på min dörr en vacker dag. Sådant händer förstås aldrig och till sist hade jag till och med slutat tro på den sagan. Men så uppenbarade sig plötsligt den här fascinerande mannen med en blå BMW i stället för vit häst och med en röd halsduk som riddarrustning.

Jag hade helt enkelt väntat så länge på honom att jag var vidöppen för äventyret, vart det än skulle ta mig.

ÄR DET ÖDETS nyck att mannen med röd halsduk dyker upp igen och igen, undrar professor Josefin. Föga anar hon att denna man på självaste julafton ska dricka glögg med henne i hennes eget hem. Petrus kommer in i Josefins liv likt en manlig sagofé som svingar sitt spö och sedan försvinner spårlöst igen. I mogen ålder invigs Josefin i moderskapets mysterier och livet förändras dramatiskt. Hon börjar sakna den akademiska världens rationella ramar och blir på deltid handledare för en begåvad student som forskar om familjevåld. Hans forskning berör Josefin illa men hon lockas ändå rakt in i dramatiken. Hur skall hon kunna skydda sig själv och sin dotter från ett hot som är ogripbart?

PETRUS är en feelgood-thriller om den tickande biologiska klockans utmaning för en karriärkvinna och om hur lätt det kan ge ödesdigra konsekvenser att träffa fel person vid fel tidpunkt. Samtidigt är boken en hyllning till moderskapets uråldriga mysterier.

LISE-LOTTE HELLÖRE bor i Åbo med barn, två golden retriever-hundar och ett par bondkattssystrar. Hon är en disputerad ekonom och forskande teolog som funderar mycket över livets gång och meningen med utmaningarna vi ställs inför. Tankarna bollas under strövtåg i naturen.

Lassbo Förlag
FÖR BERÄTTELSEN I DIG

9 789198 719741 >